

Nonnulli possessoris si in possessione publica
in hoc loco natus in hunc et ipse vocatus

1977
L
1058

Joannis unificatus in

Capitulis suis in unum est plerumque digestis

Hydruntis

Hortulus Musices

Practice omnibus diuino Gre-
goriani concentus modulo se oblecta-
turis tam iucundus q̄ proficiuus

Decastichon Joannis Langij in Hortulis
Musices Adalrici Burchardi.

Floribus Alcinoi cedant pomaria nostris
Hesperidum cedant aurea poma rosis,
Roscidulis vernat Vlrici floribus hortus
Lilia candidulo tincta colore ferens,
Idalio fragrant hic tincta cruore roseta
Hinc tenero Lector pollice carpe rosas,
Threicius steriles vates commouit vt ornos
Hyrchanasq̄ cheli flexerat ille tigres,
Sic fera dulcisono demulces pectora cantu
Astrigero promes carmina grata Ioui.

τελευτ.

Lipsiae ex officina Melchiaris Lottheri

Adalricus Burchardi ex Bueyschen

felth Liberalium disciplinarum ac philosophiae Magister Lips

prodest sicae iuuentuti florentissime Salutem.

Cum anio sepe mecum volutarē Lipsica iuuentus florentissima Augustissima hanc Academia multitudine discipline nostra tepestare adauctā cōmertio ac in cūctis ingenuis artibus nouo quodā et diuino discendi feruore indies magis magisque celebriorē incrementum. Minus necessarium duxi aucupandaz lfarū intuitu exterarum te petere gētes quod nra res nō paucos factitare cernim. Quis em̄ nō videt q̄ floreat hoc i gymnasio oīs gūis liberales discipline: quātaq; felicitate ac dei summi singulari bñficientia suppediet philosophantibus oīa? Ita vt maioribus nris simus multo felicissimi. mirandūq; in modū ceteris p germaniā scholis p̄stem. Quia itaq; totū possideas domi qd̄ foris querere possis. nō facile mihi psuaserim. qd̄ lfarum ab exteris tibi foret iure expetendū q̄ nō q̄uberrie hic afflueres. Quāobrem cū ego p meo officio et singulari erga te bñuolētia. Lipsica pubes amantissima. nōnihil adminiculi in bonis lris p̄stare statuerē: neq; q̄ mihi restare video qd̄ a p̄ceptoribus egregie docti affatim nō tibi q̄tidie cōicarent. Et cum inter reliq; artium studia Musice discipline imp̄mis ppter variā dispēditosam et min⁹ ordinatā arti huiusce p̄ceptionē: steriles sepe te cernam impendere conat⁹. Non potui (et si qd̄ incultū lucubrare) qn̄ pro mea in te hūanitate nōnihil in eo studio cōmodi vsusq; afferrē acti tibi impartirē. vt dispendic sis cōmētatiōibus reiecti. cōpendiose iā factis atq; ordinat⁹ p̄ceptiōibus innitaris. Collegi itaq; carptim quanta potui accuratiōe nōnullos artis musice flosculos effuse sparsimq; a maioribus aliquā decerptos. et nūc cōpendiosa qdā breuitate in hūc hortulū cōsitos. quos nō absurde visillum tibi dicare atq; cōmūes facere. vt posteaq; in sacerrima Minerue palestra: q̄ detineri iugiter labores cōfeceris. ac fueri inde lassata. In hūc hortulū deambulans fragrantium flosculoz refrigerio accepto lassitudinē possis leuare ac suauitate floz te oblectare. Quare vt lucubrationū meaz fruct⁹ lati⁹ hoc hortulo spargerent hosce labores iuuet⁹ optia q̄uis vulgarissimi p̄tritos et exculcatos. tibi. nō docti qdē (illis nāq; nisi luculēta tūq; diserta ac grādia placent) s̄ tuoz habita rōne studioz. tibi inquā vnice nūcupatos. alacrit̄ velim excipias. Quibus si inuigilaueri Musice vsitator hoc est practice validissimū iecisse fundamentū cōfidito. Tibiq; psuadeas haud dubie In illis ip̄is si te exercueri ad cuius iusuis harmoniā cantus tete idoneā facilioreq; multo accedere pos

tricus cātu a fletu cessant atq; p̄ticescūt. deniq; 7 iuuenes 7 senes ita naturaliter affectu quodā sp̄taneo modis musicis adiungunt. vt nulla om̄ino sit etas q̄ a cantilene dulci delectatione seiuncta sit. hac nempe torpentes ad bellū an̄ios antiq̄ suscitariūt: hac curas ex an̄io excusserunt. hac iusticiam docuerunt: hac insignes virtutibus meritis laudibus p̄sequuti sunt. hac corporis egritudines et consolati sunt 7 absterferunt. hac se deniq; deo cōiunxerunt. Non theatra li q̄dem concinētia 7 effem̄iata. q̄ mores pudicos euertit poti⁹ q̄ ifor met. s̄ modesta atq; pudēti quā tandē sc̄ti p̄res in diuinas laudes de promendā salubriter instituerunt ac approbarunt.

De Musices notificatione et partitione.

Musica est debite 7 perite quēlibet cantū modulādi noticia. Et est recte concinendi scientia. Et est duplex.

Musica
ē duplex

Theorica. Est que diuersoz sonoz differētiā p̄portionē q; ad inuicē inuestigat. quā Boetius Georgiusq; Talla quinq; libris expresserunt.

Instrumentalis est q̄ in diuersis instrumen tis vt Tibijs. Lyris. Tympanis 7 similib⁹ modulationem format

Practica q̄ circa sonos rū ac conso nātiāz pra xim versat 7 ē duplex.

Vocalis. quā vox humana suis instrumen ti naturalib⁹ modulāt 7 est duplex

Usualis q̄ ex sola incliatiōe quadā naturali p̄cedit cas rēs arti legibus et p̄ncipijs quibus regi deberet.

Reglata. q̄ p̄ceptis in nitendo ex certis legi bus et regu lis cantū p̄ ducere do cet 7 ē du.

Figuralis cui⁹ figure ineq̄les sūt augmētū 7 decrementū su sinētes s̄m va riorū signoz i dicia. **Plana** q̄ i suis not̄ eq̄ lē suat mēsura absq; icremen to 7 decremen to plationis. **Eadē** choralis q̄ d̄ q̄ in cho ro diuinisq; ce rimonijs ē fre quētior magis q; familiaris. Cui⁹ p̄ncipia in p̄nti hortō intueri licet.

Preceptio Prima de Clauibus Musicis ac earundem transpositione.

¶ Est aut clauis musica Catus reseratio q̄ cuiusq; naturā cāt^o ape-
rit 7 manifestat. Instar clauis realis se hñs qua pinde ac ad abdito-
rū reclusionē puenit. sic illa occulta 7 incognita scale musice nobis
reserant. puta cātus ton^o 7 voces. Sūt aut clauis musice nō nisi sep-
tem ex lris grāmaticis spē differētes ac essentialit̄ disticte scz a. b. c. d.
e. f. g. Cetera ab his q̄tāt superint accētalit̄ dūtaxat (cū forsan noie
vl' positione aut figura dispares sint) distinguunt. qz si vna grauis
noiat̄ alia d̄ acuta. 7 si vna ī linea accūbit. silis sibi seu dupla eiusdē
spaciū colit. Itē si vna capitali signat̄ lra. alia figurabit̄ minuta 7c.
Prīa vō a lra greca quā greci gāma. latini g vocāt nomē hz. Et sic
nūero considerate. viginti in scala musica recensent̄. quarū ordo tri-
plex in sequenti contuetur formula.

Ordo situs et differentie Clauium.

Clauis musicæ sic formatur.	Tertio geminate	ee	}	Excellētes nūcupate. Nam voces earundē. p̄dictarū sonoritate voces ancillūt oēs.	
		- dd -			
		cc			
	Secundo minute	}	- bb -	}	Supacute rōne positidōis vocate cū sup acutas ponant̄ sonū clariozē reddentes.
			aa		
			- g -		
			f		
			- e -		
			d		
			- c -		
	Primo capitales	}	bh	}	Acute q̄ 7 appellate sūt p̄finales vl' affinales qz finali ^o p̄ spinā in qb ^o 7 Cāt ^o trāsposit ^o (finit̄.)
			- a -		
			b		
			- f -		
	}	E	}	finales. qz in ipis cāt ^o qlibet reglari 7 nō trāspositus finis habet.	
		- d -			
		g			
		- h -			
	}	a	}	Graues dicte cū seq̄ntib ^o eiusdē ordis. qz voces q̄s desig nāt ceteri quiozē edūt sonum	
		- r -			

Inter has quedā dicunt̄ clauis signate: quaz singl̄e in lineali situ accūbētes a singlis primis distāt p̄ q̄ntāpter ut et ffaut quibus septima interiacet. Est aut clauis signata q̄ expresse in cantus exordio ponitur atq; signatur. Et sunt.

illa. filium

Quinq. sunt
claves
signate

Quiq. claves Signate scz	[d d l a s o l g s o l r e u t c s o l f a u t i f f a u t f u t]	[q u t i m u r .]	[r a r i s s i m e r a r o f a m i l i a r i t f a m i l i a r i t r a r i u s c l e .]	Et signa tur sic.	[]

Relique x̄o ab his oēs in manu v̄l scala musica posite dicuntur Non signate. cū in libri nō signent̄ s̄ implicite 7 x̄tualiter p̄ signatas ascēdēdo 7 descēdēdo patefiūt 7 p̄siderant̄. Et licz q̄nq; i cātū signatur̄ repiat̄ b̄ rotūdū v̄l h̄ q̄drū. h̄ t̄n̄ raro accidit. 7 nō nisi in cātū varia tione scz mollis in h̄duralē aut cōtra. 7 id euestigio vt infra patebit.

De Clauium transpositione.

Transpositio Est clavis signate ob cātū ascensuz v̄l descēsū de linea ad lineā trāslatio sursum vel deorsum facta. De q̄ h̄ac obserua Regula Quātū clavis trāspōsita ascēdit t̄m̄ nota sequēs a suo situ descēdit. 7 quātū clavis trāspōsita descēdit t̄m̄ nota sequens ascēdit. Intellect⁹ regle est. quantū clavis trāspōsita ascēdit t̄āto decliui us d; nota sequēs cātari q̄ ipsa ponit̄. 7 quantū clavis descēdit tan to debet nota altius cātari q̄ ponit̄. huius vide sequēs exemplum.

Ecce con ci pi es et paries fi lium bice

rit ma gnus et fi li us al tissimi voca bitur
Preceptio secūda de vocibus musicalibus et earum proprietatibus.

Vox musica. Est syllaba q̄ clauū tenor exprimit̄. V̄l est signū q̄ cātū addiscim⁹ 7 exprimim⁹. V̄l ostat aūt voces musicales vsui n̄ro aptabiles esse sex scz vt re mi fa sol la. p̄ q̄s sepi⁹ repetitas oīs cant⁹ p̄gredit̄. nec t̄n̄ eas canēdo exprimim⁹ (quāq̄ is modus artificialis soluisatiōis cantū addiscētib⁹ aptissime accōmodat̄. vt ad rectā me

alibi plurimum et

Sicut ad paul datus in passio sic incedit qd vfu no habio qd disposuit in
et legit si bi quing limpidissimos lapides dicitur et nisi de q imperat
paporoz et mali manum quonda vult et pcessit ad d'p'us p'lystia. 31.

Preceptio tertia de tonis Quomodo cognoscatur cantus quilibet cuius sit Tonus.

Tonus ut hic accipitur. Est regula et directio melodie in cantu. cuiuslibet enim cantus natura. melodia et modulatio ex tunc ipsi accipitur. Nequit ergo cantus expedite cantari nisi ante cognoscatur tonus eius. cum ipse sit directio melodie. quare convenienti ordine visum est prius de tonis quam de Solmisatione et mutatione tractandum fore.

quatuor

De Tonorum numero.

Toni apud grecos. a quibus musica ad nos devenit. quattuor fuerunt. quorum nomina greca sunt prothus deutrus trithus et thetrarus. quibus adhuc tantum quattuor correspondent finales. Latini vere octo assumpserunt singulos in duos diidentes puta Autenticum et plagalem ut prothum in primum et secundum. deutrum in tertium et quartum etc. Apud latinos itaque octo numerantur toni quorum quattuor a numero impari denominati: Autentici vocantur quasi heriles qui scilicet auctoritatem habent alti ascendendi. Et sunt primus. tertius quintus et septimus. Quattuor vero reliqui a numero pari nomina habentes plagales quasi terrestres et humiles vocantur. quia ipsorum est magis in cantu descendere. hi sunt secundus. quartus. sextus et octavus. Unde imparit supra sed par tonus ambulat infra.

Quis vero cantus toni Autentici. quis plagalis dicatur: ex ascensu et descensu suarum notarum cognoscitur. Nam

Cantus TONI. Autentici possunt ascendere ad octavam regulariter. ad nonam vero et decimam licenter a sede finali. descendere autem ad secundam vel tertiam. Plagalis descendere possunt regulariter ad quintam licenter ad sextam. declinare vero sub finali ad quartam vel quintam. Copletem enim quilibet tonus in cursu suo regulariter octavam.

Elcidere etiam solet quod cantus toni Autentici sede sui plagalis ingrediat ut formam eiusdem assumere possit. hoc est possunt ascendere tamen quintam et descendere quartam a nota finali ut est antiphona Ecce tu pulchra es etc. Sunt et propter hos quidam cantus ultra citraque cursitates qui neutrius nec autentici nec plagalis cursum observant. at quoniam deficientes. aliqui ex crescentes deambulant. hiis dicuntur mixti vel neutrales.

Cantus dicitur. Mixtus qui ad octavam vel alti ascendit et ad quartam descendit. sicque cursum autentici et plagalis simul usurpat ut est Responsorium O preclara etc. Neutralis. qui non ascendit ultra sextam nec descendit ultra tertiam. ut est Responsorium. Ingreddiente domino etc.

De finibus octo tonorum.

Authenticus tonus cū suo plagali semp in eadē clauē exeunt. **¶**

Omnis cantus nō trāspōsit⁹ finit⁹ In	{ Solreut } { ffaut } { Elami } { Solre }	{ Est toni }	{ Septimi vel octaui } { Quinti vel sexti } { Tertij aut quarti. } { Primi vel secundi }
--	--	--------------	---

Dicit autē cant⁹ nō trāspōsit⁹ q̄cūq; in aliq̄ clauē finali terminat sc̄z
D E f 7 G Qui vō cant⁹ extra illas terminat 7 finē in tonorū affis
 nalib⁹ statuit trāspōsit⁹ v̄z. **¶** In generaliter cātus exitum querēs in
 alamire est primi v̄ sc̄di. In bfa h̄ mi tertij vel quarti. In csolfaut q̄n
 ti v̄ sexti. Septio 7 octaui raro cōfinalis sursum cōcedit. p̄pter ni
 miū clauū ascensum. q̄nq; autē (praro tñ) deorsum in **L** exeunt. **Sz**
 nec in cantu trāspōsitio satis est cognoscere clauem in qua finiat cāt
 tus. sed ad cognoscendū tonū. etiam vocē in qua finitur cantus cog
 noscere oportet. hoc est an in voce re vel mi t̄c. vnde

Cantus trāspōsi t⁹ exiens In	{ Lfaut. csolfaut } { vel dlasolre } { Lfaut. csolfaut } { vel bfa h̄ mi } { alamire vel } { bfa h̄ mi } { Solreut vel } { alamire }	p vo cem	{ Sol } { fa } { Mi } { Re }	est to ni	{ Septimi v̄ octaui h̄ raro inuenit } { cū septi⁹ 7 octaui } { raro trāspōnanē } { Quinti v̄ sexti h̄ i } { csolfaut sepe. in } { alijs raro. } { Tertij v̄ q̄rti h̄ i } { vtracq; sepe repit } { Primi v̄ sc̄di. h̄ in } { alāne sepe i Sol } { reut raro euēire }
---------------------------------------	---	-------------	---	--------------	---

Qua vō voce cantus quisq; finiat deprehendit ex bfa h̄ mi. (solet.

¶ In cantu transposito.	{ Signatū est } { b rotundū in } { bfa h̄ mi tunc } { Mon est sig } { natum }	{ canitur In }	{ Solreut re. in alamire } { mi. i bfa h̄ mi fa. i csolfas } { ut sol. 7 i dlasolre la. } { alāire re. i bfa h̄ mi mi. i } { csolfaut fa 7 idlasolre la }
----------------------------	---	----------------	---

De Tono in cantu mixto et neutrali.

¶ In cantu mixto et Neutrali attendendum est An plures notas
 habeat in regione toni autentici. aut plagalis. Nam in cui⁹ toni re
 gione frequentiozem cursum habuerit cantus illi adiudicetur. om̄is
 aut ton⁹ illic suā h̄z regionē naturalē vbi tenor su⁹ incipit vt in cātū
 reglari p̄mi toni. regio ē alamire. Sc̄di ffaut. Tertij csolfaut 7 c̄ijs.

Motādū etiā q̄ cāt^o mixt^o et neutralis plerūq; ex spēali melodia
 z declatiōe sui p̄ncipiū ad certū tonū iudicat an sit autērici v̄l plaga
 lis toni. h̄ mō antiphona f̄idelis sermo zc. iudicat esse secundi toni.
Responsorā etiā sepe ex suis versibus ad tonū autēricū vel plaga
 lem iudicant. Nam ex melodia versus sui responsorū quodlibet fas
 cillime cognoscit cuius sit toni. Melodie autē versusum in R̄ijs in se
 quentibus videbunt. hoc itidem nec perperā adijciendū est. Q̄ in
 ter tonum autēricū z plagalē nō pōt absoluta z exacta dari cogni
 tio z differentia. Immo ex p̄iectura sepe cantus tono autērico vel
 plagali attribuit. hoc autē an cantus quispiam plagalis sit an Autē
 tici toni nihil refert q̄ntū ad solfisationē spectat: q̄ autēricus tonus
 z suus plagalis eiusdē semp sunt nature. melodie z solfizationis.

Preceptio Quarta de regulari Sol mifatione et vocum mutatione.

Solfisatio. Est debita cant^o p̄ sex voces musicas expressio. Cā
 tus v̄o. vt hic accipit. sz q̄libet regulata notaz siue melodie exp̄ssio
 Quicqd̄ em̄ debita arte est cōtextū ita vt cantari possit id hic cant^o
 vocat vt sunt **R**esponsorā. **A**ntiphone. **M**issarū **I**ntroitus. **S**e
 quentie. **G**radualia. **O**ffertoria. z his similia. Et est

fict^o vel **I**rregulari. Est in cui^o solfisiatiōe cantant vo
 ces in clauib^o q̄ in illis nō ponunt. Vel est q̄ ex coniunctis
 cōponit. vt q̄n in **C**faur re. in **D**solre mi. in **E**lami fa canit.
 de illo patebit in preceptione sequenti.

Cantus
eduplex

Regularis. in cui^o solfisiatiōe
 sumunt voces in clauib^o po
 site z nulle externe. hoc est in
 quo nulla ponit cōiuncta. Et
 est duplex

Duralis. Est q̄ ex natura
 li z p̄a melodia postulat
 mi in bfa: mi. Dicitur a
 duro q̄ i clauī icepta a l̄ra
 h̄z vocē durā scz mi.
Bmollari q̄ ex naturali et
 p̄a sua melodia postulat
 fa i bfa: mi. Dicitur a b mol
 li q̄a in l̄ra b h̄ est bfa: mi
 habet vocē mollē scz fa.

An cantus quisq; bmollaris sit an **D**duralis in cantu trāsposito ex
 presentia z absentia b rotundi deprehenditur: in cantu autem nō trā
 sposito id ipsum ex tono cognoscitur. **V**nde.

*latinalis
 ta sol fa
 b mol la re
 mi re v̄o
 na: b mol la re
 la fa fa
 mi re v̄o*

**Omnis
cantus.**

Transpositus. in cuius principio signatum est b rotundum b mollaris dicitur. i. hñs fa in bfa hmi. cum vero in illius principio non figuratum sit h duralis iudicatur id est hñs mi in bfa hmi. Quod vero in medio priclaro note adiectum fuerit. non extendit se per totum cantum. Ideo tunc cantus nihilominus manet h duralis. In principio autem signatum b rotundum vim habet in totum cantum.

Non transpositus ex tono cognoscitur. Nam raro signatur in illo littera b nisi accidentaliter fa alicubi sit cauendum vñ omnis cantus non transpositus qui est

Tertii quarti septimi vel octavi toni est h duralis id est postulat mi in bfa hmi.

Quinti vel Sexti est b mollaris id est fa requiritur in bfa hmi.

omnis cantus quinti et sexti requiritur

Carus vero vnus et idem primi vel secundi toni quibus fa modulatur in bfa hmi. quibus mi. Cum enim ab alamire transcendit per secundam tantum tunc canit fa. quoniam autem per plures notas vel per tertiam usque ad c solfaut vel aliter tunc canit mi in bfa hmi.

Regule De Solmisatione.

Prima est. In cantu solmizando diligenter inquirendus est tonus. quia ex hoc cognoscitur cantus melodia an scilicet sit b mollaris vel h duralis.

Secunda. In cantu b molli modulentur voces qualitatis b mollaris id est que principium suum habent in littera f.

Tertia. In cantu h durali debent cantari voces qualitatis h duralis hoc est que principium habent in littera g.

Quarta. voces qualitates naturalis. i. que principia sua habent in littera c sunt communes utriusque cantui tam b molli quam h duro cantantur. enim in utrisque.

Omnis autem vox in quacumque clauis ponatur cognoscitur ex suo ut cuius qualitatis ipsa sit. quia.

Dis vox in manu hñs f est quali Naturalis b mollaris. qz ingreditur b mollare tantum
g est quali h duralis h durale solum
c est quali Naturalis qz ingreditur vtriusque indifferentem

Quinta regula. In octauis est eadem mutatio et idem usus vocum. hoc est quecumque vox canitur in alamire illa eadem cani potest in A re. Similiter in F ut et G sol re ut eedem voces cantantur. Ideo in cantu b mollari in F ut re. In A re mi. In h mi fa. In G fa ut sol. In G sol re la sicut in octauis illarum clauium canitur. Sit autem hoc raro in cantu choralis. quod tamen a plerisque si usu venerit. Coniunctis ascribitur. ut patebit infra de Coniunctis. Preterea ad Solmisationem per quoniam necessaria est vocum mutationis pericia de qua sequitur.

B

De vocum mutatione.

Mutatio est vni⁹ vocis in aliā in vna et eadē clauē vnisona variatio. que dū in cantu amplius ascendere vel descendere nō possumus. fieri habet. tunc em̄ p̄ voce superiori inferior est recipienda ⁊ pro inferiori superior. Ad quā due sunt voces necessarie. mutata que per mutationē abiicitur. Altera mutans que assumit pro abiecta Et est

Explicita seu vocalis. Est duarū vocū expresse positarū vicissim se remouentium prolatio. in ea em̄ tā vox mutans q̄ mutata ambe exprimuntur. *mutatio facit alit̄ dicitur p̄m̄ p̄m̄*

Mutatio duplex **I**mplicita siue mētalī. Est in q̄ dūtaxat vna suarū vocū cū exprimit. In ea nāq; vna vocū canit ⁊ altera mēte tenet. hec p̄p̄e cātui mēsurali p̄cedit vbi in minutis p̄sertim figuris notarū velocitas vocis geminationē nō admittit

Pro vltiori vocū mutatiōe **N**otādū generalit̄ cū necessitas exegerit mutationē fieri. hāc aptiori mō inchoandā esse in tertia ante fa (si assit nota) ascendendo quidē a re. descendendo vō a la. Et si in t̄tia nulla fuerit notula. In secūda v̄l quarta poterit mutatio inchoari. Spēaliter t̄n̄ Nota q̄ in qlibet cantu tam h̄durali q̄ b̄mollari quatuor sunt mutationes ad duas tamen reducibiles. per quas cantus quisq; per ambitum suum sufficienter potest solmisari. inter quas p̄ma et tertia sunt omnino similes cum fiant in octauis. secūda ⁊ quarta similiter. Unde in cantu duro ascendendo re accipiendū est in clauibus d et a. sed descendendo la in clauibus a et e. Sic enim in b̄fa h̄mi semp̄ mi canit. In cantu vero molli ascendenti sumendū est re in clauibus. d et g. descendenti la in d et a. Et sic ad b̄fa h̄mi semper peruenit fa. Apertius conspicitur in regulis subnotatis.

Quatuor Mutationes in cantu h̄durali.

Quarta in aalamire ascendendo la in re descendendo
ibidem re in la variatur.

odla la
sol sol
fa fa
mi mi
re la

Tertia in dlasolre ascendendo sol in re. descendendo
in elami mi in la conuertitur.

gfol sol
fa fa
mi la
re sol

Secunda in alamire ascendendo la in re 7 descendens
do ibidem rein la variatur.

c fa fa
mi mi
re la
sol sol
3 fa fa
mi la

Prima in Dsolre ascēdēdo sol in re. descendēdo in Elami
mi in la mutatur.

re sol
fa fa
mi mi
re re
vt vt

Quattuor Mutationes in cantu bmollari.

Quarta in gsolreut ascendendo sol in re. et descendendo
in aalamire mi in la variatur.

odla la
sol sol
bfa fa
mi la
gre sol
fa fa

Tertia in dlasolre ascendendo la in re descendo
ibidem re in la mutatur.

mi mi
re la
c sol sol
bfa fa

Secunda in Gsolreut ascendendo sol in re. sed descendē
do in alamire mi in la conuertitur.

mi la
re sol
3 fa fa
mi mi

Prima in Dsolre ascendendo la in re 7 descendendo
ibidem re in la mutatur

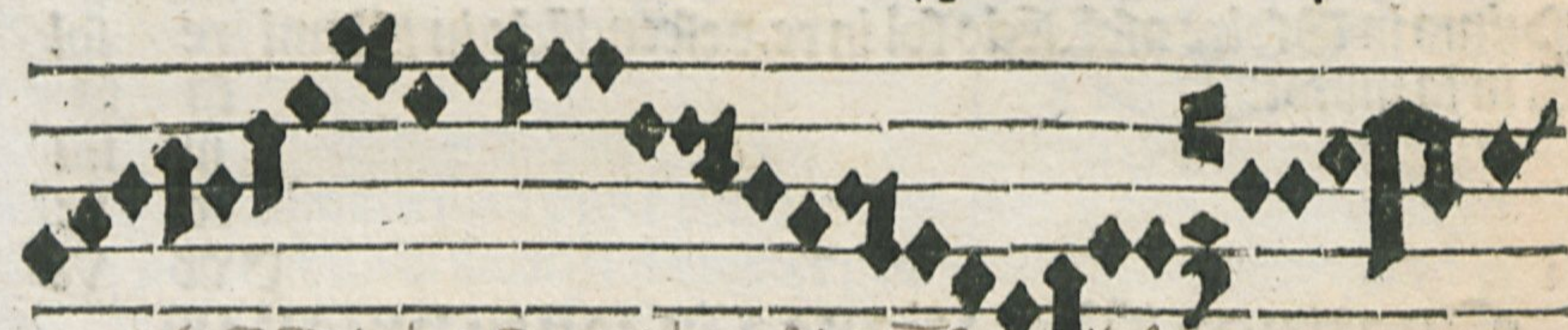
re la
sol sol
b fa fa
mi mi
re re
vt vt

Exemplum de prima et secunda mutationib⁹. In cantu h durali.

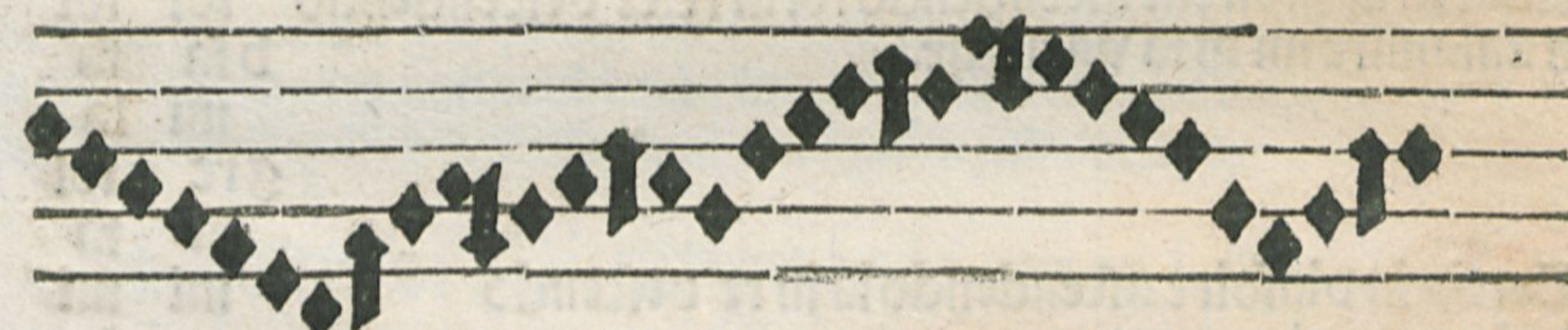

De tertia et quarta in cantu h durali.

qui filii cordis sui plus non accipi. lucra sua. quia dicitur. iob

Exemplum

de prima et secunda mutationibus in cantu molli.

De tertia et quarta in cantu molli.

In bfa hmi aut 7 sua octava ob vocū fa 7 mi dissonantiā nlla fit muta-
tio. Etia quia bfa et hmi due. more peritorū. vident esse claves.
Finalit circa vocū mutationē est Notādū q nō qlibet vocū distan-
tia mutatiōe ptingit. nec sp mutare possum⁹ vocē in vocē. s fit salt⁹
sine mutatiōe de ne ta ad notā vt ptingit ab Elami finali ad bfa hmi
ab Elami ad csolfaut. ab Elami capitali ad elami minutū. Itē ab
ffaut sub voce fa ad csolfaut sub eadē voce. ab ffaut finali ad ffa
ut minutū. Item a Solre ad csolfaut p saltū immediatum solmisā-
dum est demonstrat sequens exemplum.

Exemplum In quo sine mutatione per saltum immediatū vocū di-

stantia deprehenditur.

Circa cantus Solmisatiōne has nota Lautelas
Prīa est Diligēter aduertēdū est q si qñq; in cātu h durali signa-
tur b rotundū. cant⁹ nō ob id iudicand⁹ est bmollaris. s principalis
est respicienda melodia ad quē tonū illa se teneat. 7 scdm hoc iudis-
cand⁹ est cant⁹. Itē Antiphona Astiterunt reges 7c. h duralis est
7 octavi toni. 7 si sepius habeat fa in bfa hmi. pncipalis em melodia
huius antiphone ad octavū tonū se flectit qui h duralis est.
Scda. Si i cātu bmollari aliqñ signet h qdratū qd mi designat. cā-
t⁹ nō statū dicēd⁹ est h duralis s iudicād⁹ scdm pncipalē melodiam.
B iij

Tertia quando in cantu qualicumq; a fa in ffaut ascendit immediata
 re ad bfa hmi tunc in bfa hmi necessario cantabit fa ad euitadu tritonu.
 Eade rone qn ascendit a fa in bfa hmi ad elami. tunc oportet in elami
 cantari fa. Quarta fit in dnu q du ab ffaut gradati ascendi ad bfa h
 mi. statiq; rursus descendit. q i bfa hmi canter fa. h aut signari o; b
 rotundo. Quia vsus obtinuit vt qn in fine in soro; septimi vl octa
 ui tonoz fit clausulatio ab alamine ad bfa hmi. tunc i bfa hmi canit fa.
 qd refragat nature tonoz. Corrigit aut h facile si clausulatio ab ala
 mire tendatur sursum ad csolfaut.

Sexta. i cantu trasposito librarior vicio aliquo obmittit b rotundum
 cu signari debeat. tunc caute et attente consulende sunt aures hoc est per
 auditu iudicadu est de melodia cantus an mi postulet in bfa hmi an fa
 Septia cantu finit in csolfaut hns vniuersaliter b rotundu id est fa
 in bfa hmi. regularit est septimi vel octavi toni. Si vo ex pncipali me
 lodia habuerit mi in bfa hmi. est anti vl sexti vt in superiorib; dictum
 est Inueniunt tñ in Responsoriaz. q licet frequenter fa habet in bfa hmi tñ
 ipis assignat qnt vel sext tonus. hoc aut ex priuilegio ipis datur.
 Talia sunt Beatus Nicolaus etc. Vox tonitru etc.

Octava. cantu finit in Solreut hns b rotundu vltiter in bfa hmi siue
 finiat p vocere siue p sol sp est pmi vl scdi toni. qz tunc re mutat in sol.
 Sicut in csolfaut idē est iudiciu de vt et fa qn no fuerit signatu b rotu
 du in bfa hmi. qn vo signat b rotundu tunc idē est iudiciu de sol et vt.
 Nona. de cantu ficto siue irregulari cōposito h suada erit cautela

*in quibus aut ut
 inficia dicitur
 inficia dicitur
 rata et pto inficia
 aut p qm fuy dicitur
 Thoma H*

Cantus fictus finitus in	Sol	Est toni	Septimi vel octavi
	fa		Quinti vel sexti
	mi		Tertij aut quarti.
	Re		Primi vel secundi

Perceptio Quinta de Coniunctis siue Musica ficta. et cantus transpositione.

Coniuncta est toni in semitoniū vel cōtra facta transpositio. Vel
 est vox externa et aliena a clauē que in aliqua clauē canit in qua ipa
 fa naturaliter nō ponit. vt in elami fa. in ffaut mi etc. hinc et musica fi
 cta dicitur cum voces fictas modulet. Et fit coniuncta pncipalit solū
 respectu vocū mi et fa qd fingere oportet in locis aliter q manus vel
 scala musica ptinet. Et fa vel mi ficta. cū sint medie. omnes alie fingen
 de sunt voces. Signat aut coniuncta per signa b rotundum et h qua
 drū. que semp locis sibi repugnantib; accommodant. Ubi notandu
 q coniuncte octies in manu euenire solent. Prima inter A et h gra

ues reperit in h̄mi p̄ b̄molle signata cū ibi loco mi cantet fa. Exem-
pla sunt in Respon sortis. Sctā et immaculata t̄c̄ in verbo nō pote-
rant. si fuerūt sine querela t̄c̄. in v̄bo dñi. Itē in Responsois Christi
virgo t̄c̄. Circūdederūt t̄c̄. id fieri solet si incipiūt in D̄solre. Et oēs
dicti cantus si in D̄solre exeūt cōiunctā habēt in h̄mi et irregularem
solfam. Cū vero ab eorū sede pp̄ria sursum trāspanant sic q̄ affinas
le habeant pro fine. vitabūt coniuictā. ob id transponit cantus pp̄t
vitare coniuictas et ad regulare solfam habendā. vnde Cant⁹ trā-
spositio est ipsius cantus a sede pp̄ria et regulari remotio et ad im-
prop̄riā et irregularem positio. Sedes autē cantus est clavis in qua cā-
tus ultimā suā ponit notam. Et illarū sunt quatuor pp̄rie et regula-
res scz D̄ E f et G. Reliquae vero irregulares et improp̄rie dicunt̄
quas cant⁹ trāspolit⁹ respicit. vt patuit supra de finib⁹ octo tonoz.
Sc̄da. int̄ D̄solre et Elami reperit. et figurat̄ in Elami p̄ b̄molle vt
est in Responsoio Gaude maria. in v̄bo interemisti si regularit̄ fini-
atur. quod si in alamine inceperis coniuictam euitabis.

Tertia fit int̄ D̄solreut et ffaut. et denotat̄ in ffaut p̄ h̄ durū qz ibi p̄
fa cantat̄ mi. Exempla sunt in cōmuniōe. Beat⁹ seru⁹. cū cantat̄ in-
uenerit vigilantē. Et in responsoio Que est ista. in verbo p̄ desertū.
vitabis tamē coniuictas si vtraqz hec in alamine inceperis.

Quarta accipit̄ inter D̄solreut et alamine. et depingit̄ in alamine p̄
b̄molle. vt in cōmuniōe ifidelis seruus t̄c̄. vbi canit̄ in tempore. et in
Responsoio iformauit igit̄ vbi canit̄. et factus est homo.

Quinta orit̄ int̄ c̄solfaut et d̄lasolre. formaturqz p̄ h̄ durū in c̄solfaut.

Sexta locū h̄z inter d̄lasolre et elami. signat̄ qz p̄ b̄molle in elami

Septia cōmittit̄ inter ḡsolreut in ffaut et signat̄ in ffaut p̄ h̄ quadrū.

Octaua cōtingit̄ inter ḡsolreut et aalamine. signaturqz in aalamine
per b̄molle.

Preceptio Sexta de speciebus ascensuum et Des-
centuum. hoc est de modis musicalibus.

¶ Modus musicus. est saltus vel distātia vni⁹ voci ad aliam sc̄m
ascēsum v̄l descēsum. quilibet ergo ascensus vel descensus inter duas
quaslibet voces hic modus dicit̄. Et tradunt̄ duodecim.

Unisonus est vocis eiusdem repetitio in eodem situ vt si cantat vt vt re re re. Et ille proprie non est modus. quia non habet ascensum nec descensum vocum.

Semitoniū

Tonus

Semidytonus

Dytonus

Modi sunt duodecim

Dyatesseron

Dyapenthe

Semitoniū cum dyapenthe
Tonus cum dyapenthe.

Semidytonus cum dyapenthe

Dytonus cum dyapenthe.

Dyapason

Est saltus vel distantia vnius vocis ab alia per.

Secundam imperfectam molliter et debiliter sonans. Et fit solum inter mi et fa ascendendo vel descendendo.

Secundam perfectam que fortiter sonat. Et fit inter omnes voces ad secundam partem mi et fa. et econuerso.

Tertiam imperfectam.

Tertiam perfectam.

Quartam

Quintam

Sextam imperfectam.

Sextam perfectam

Septimam imperfectam

Septimam perfectam.

Octauam

Continens vel includens in sua compositione

Continens in suo proprio flamine

Tonum unum cum semitonia

Duos tonos

Duos tonos cum semitonia

Tres tonos cum semitonia

Tres tonos et duo semitonia.

Quatuor tonos cum semitonia

Quatuor tonos et duo semitonia.

Quicquid tonos et unum semitonia.

Quicquid tonos et duo semitonia.

Ut si cantauerit ascendendo vel descendendo.

re fa. mi sol.

vt mi. fa la

vt fa. re. sol.

vt sol. re la.

a mi i ad fa in c.

vt la.

a re i ad fa in c.

ab vri cad mi i b fa h mi

ab vna octaua ad aliam

Circa modos musicos. Nota q̄ preter memoratos. Est quidā mos
dus dictus Tritonus: qui est distantia ad quartam sine semitono
Includit nāq; in eius compositione tres tonos vt si ascenderet a fa
in ffaut ad mi in bfa h̄mi vel a fa in bfa h̄mi ad mi. In elami minuto
Et is modus abs quo nobis cauendum est propter eius difficulta-
tem et sonum durum ac pene horrendum in cantu chorali est probi-
bitus. Cum vero huiusmodi distātie notarum vsu venerint: erit ca-
uendum vt supra dictum est in cautelis.

**Preceptio Septima De tenoribus tonorū
cū differētīs. ac psalmoz applicatione.**

Tenor toni. Est breuiuscula melodia. que modulatur sub his dic-
tiōib⁹ seculoz amen. q̄ corrupte: p̄sonantibus obmissis. hac dicti-
one Euouae in ecclesiasticis canticis fini subiuncta designatur. hic
tenor a tenendo sibi nomen vendicat. tenere enim debet totam can-
tus melodiam cui adiudicatur et ne is ex suo tono in alium euaget.
Tot autem sunt tenores quot sunt toni. quorum pleriq; multas has
bent differentias: que non necessitatis sed ornatus gratia ob facilis-
orem et suauiozem canticorum inceptiōem pro principali tenore to-
ni sepe ponuntur. hinc nihil videbitur inconueniens tenores precis
puos tonorum cum differētīs figuraliter subiungere.

Tenores tonorū cū differētīs eorum.

Primi
 Evouae Prima differentia Secunda Tertia Quarta Quinta
Secundi
 Evouae Tertij cū tri-
 b^o differētijis
 Evouae Prima dīa Secunda Tertia
Terzari
 Evouae Prima dīa Secunda Tertia Quarta
Quarti
 Evouae Prima dīa Sexti cum
 vna dīa.
 Evouae differentia Evouae differentia
Quinti
 Evouae Prima dīa Secunda Tertia Quarta Quinta
Sextimi
 Evouae Prima dīa Secunda Tertia Quarta Quinta
Septimi
 Evouae Prima dīa Secunda Tertia Quarta Quinta
 Prima dīa Secunda Tertia Dīa peregrina

Illis addit sic dis-
 cta qz cū suo pnci-
 pali quē admodū
 cerere nō pticipat

De applicatiōe psalmoz ad tenores oim tonoz
 Duplices sūt psalmi q̄ ad tonoz tēores applicant scz **Al.** iore s cu
 iusmōi sūt oēs psalmi **Magnificat** 7 **Bndict** excepti q̄ duo maiores
 sūt dicti. in eisq̄ ali^o ē itonādi atqz psallēdi q̄ mod^o miorib^o psalmis

Minores psalmi in m̄ diis p̄ductis et in
 tēgris sic applicantur ad tenore **Loni.**

Primi

Dixit dominus domino meo sede a dextris meis

Secundi

Laudate pueri dominū laudate nomen domini

Terti

Letat^o sum i his q̄ dicta sunt mihi. i domū dñi ibim^o

Quarti

De profundis clamaui ad te dñe dñe exaudi vocē meā

Quinti

Dñe dñs nr̄ q̄ admirabile ē nomē tuū i vniuersa terra

Sexti

Quare fremneēt gētes. 7 populi meditati sunt inania

Septimi

Deus deus meus ad te de luce vigilo

Octavi

Lauda ierusalem dominū. lauda deum in syon

Primum

Secundum
 Credidi ppter quod loquutus sum

Tertium
 Memoro dñe dauid

Quartum
 Dñs regnavit decorē indutus est

Quintum
 Te decet hymnus deus in syon

Sextum
 Deus in noie tuo saluū me fac

Septimū
 Credidi ppter quod loquutu ssum

Octavum
 Deus in noie tuo saluū me fac

Nonum
 Te decet hymnus deus in syon

*forma psallendi in medijs corruptis
 monasyllabis aut indeclinabilis
 lib^o talis est in omni*

Handwritten musical notation in a square format, possibly a tablature or a specific notation system, with various symbols and lines.

Forma intonationis psalmodi Maiorū
 qui sunt Magnificat et Benedictus. Quoz

Primi
 Magnificat. anima mea dominum

Secundi
 Magnificat. anima mea dominum

Terti
 Magnificat. anima mea dominum

Quarti
 Magnificat anima mea dominum

Quinti
 Magnificat anima mea dominum

Sexti
 Magnificat anima mea dominum

Septimi
 Magnificat anima mea dominum

Octavi
 Magnificat anima mea dominum

Magnificat. Ita applicatur
 ad tenorem Toni.

Handwritten notes in a cursive script, likely a later addition or correction, located at the top of the page.

Primum

Benedictus dominus deus israel.

Secundū

Benedictus dominus deus israel

Tertium

Benedictus dominus deus israel.

Quartum

Benedictus dominus deus israel.

Quintum

Benedictus dominus deus israel.

1174

Sextum

Benedictus dominus deus israel

Septimū

Benedictus dominus deus israel.

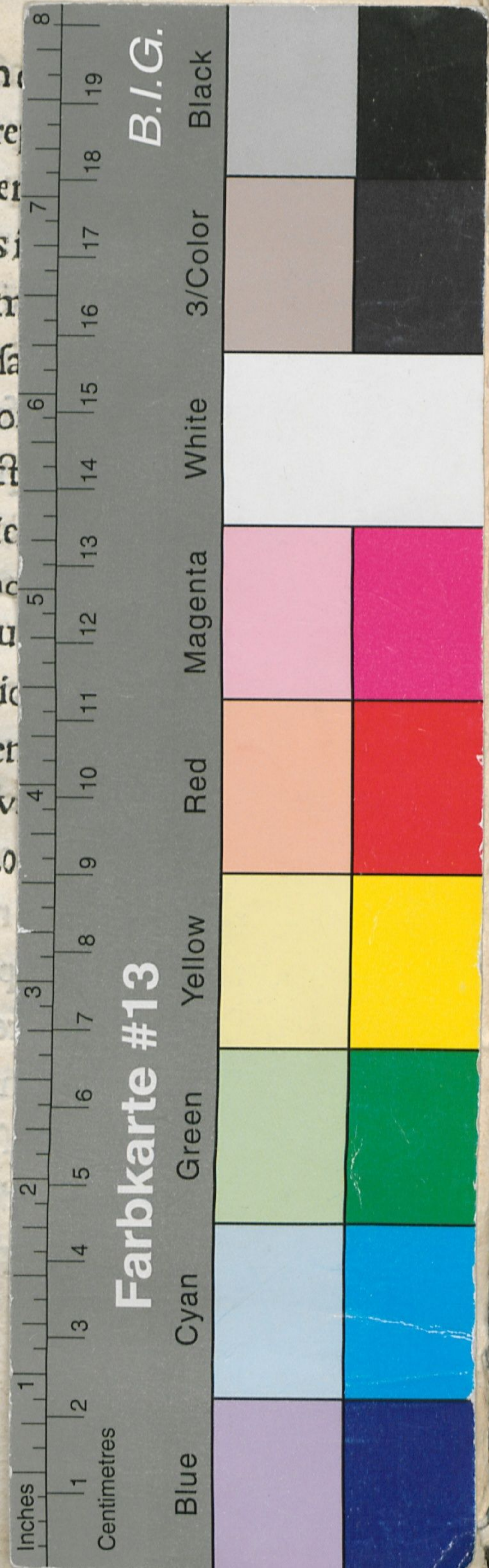
Octavū

Benedictus domi. s deus israel.

Benedictus vero hoc modo
dulo psallitur ad Tonum.

Hortulus unificatus ad

Capitulis suis nimis est plenus sigillatim

Hortulus Musices

Practice omnibus diuino Gre-
goriani concentus modulo se oblecta-
turis tam iucundus q̄ proficiuus

Decastichon Joannis Langii in Hortulū
Musices Adalrici Burchardi.

Floribus Alcinoi cedant pomaria nostris
Hesperidum cedant aurea poma rosis,
Roscidulis vernat Vlrici floribus hortus
Lilia candidulo tincta colore ferens,
Idalio fragrant hic tincta cruore roseta
Hinc tenero Lector pollice carpe rosas,
Threicius steriles vates commouit vt ornos
Hyrcanasq̄ cheli flexerat ille tigres,
Sic fera dulcisono demulces pectora cantu
Astrigero promes carmina grata Ioui.

τελευ.

Lipsiæ ex officina Melchiaris Lottheri